

Horvát Királyi Könyvtár

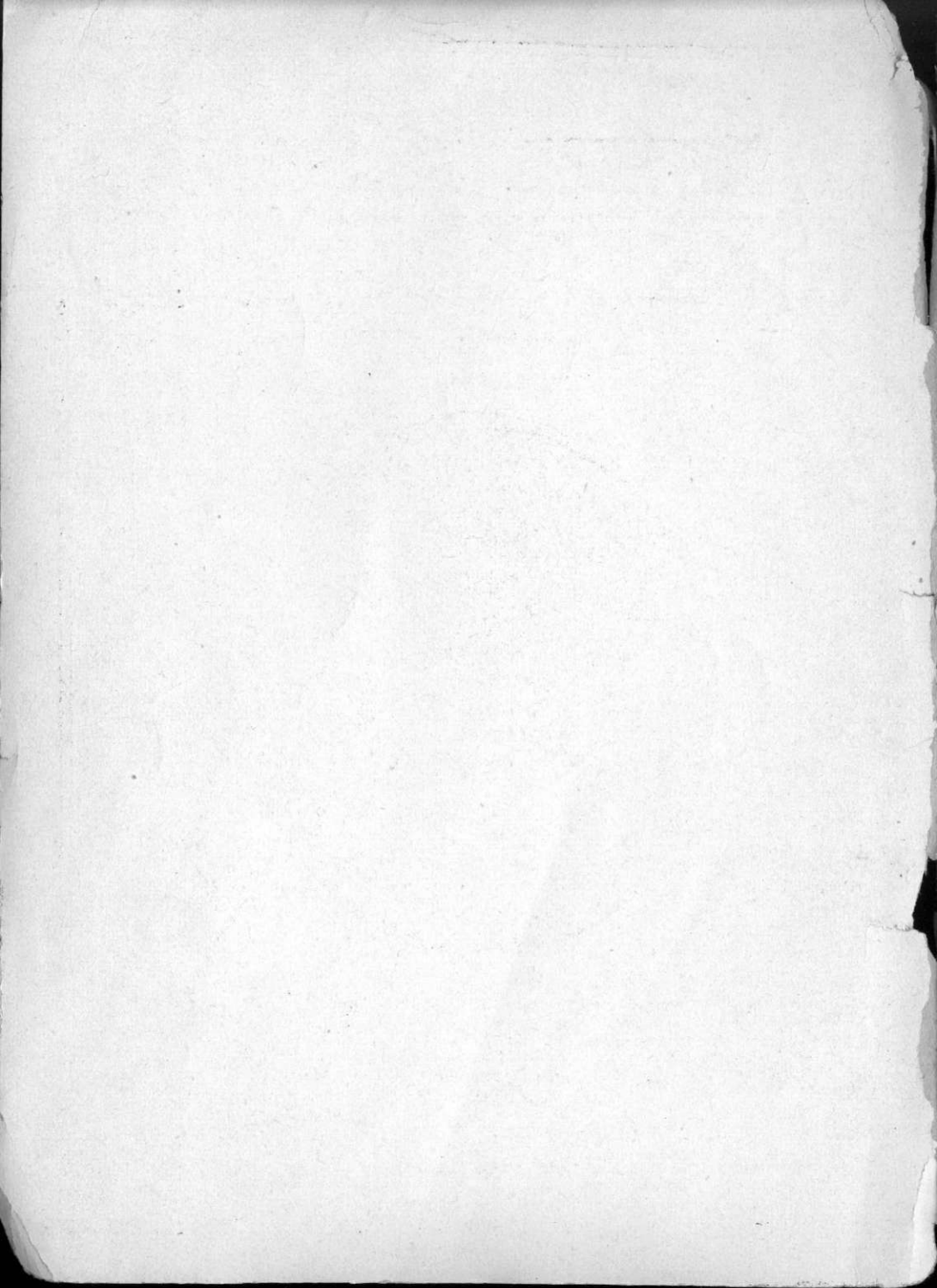
TOMPA LÁSZLÓ

ÉJSZAKAI SZÉL

VERSEK

A SZERZŐ KIADÁSA
KÖNYVNYOMDA-RT. ODORHETI
SZÉKELYUDVARHELY
1923

F 8. VII

1567

Könyvnyomda R.-t. Odorheiu-Székelyudvarhely

2974
F22 15.

~~2974~~

TOMPA LÁSZLÓ

ÉJSZAKI SZÉL

VERSEK

Tompai László ajánlása.

=====

A SZERZŐ KIADÁSA 1923.

E kötetbe, mint az ezt megelőző kötetembe is, 15—16 utóbbi évem versterméséből foglaltam össze néhányat: egy részét még összeszedhető verseimnek. Rendezésük közben a versek keletkezési idejük szerint való sorakoztatásával — mint különben is felesleges és ma már merőben megvalósíthatlan törekvéssel — meg sem próbálkoztam; e tekintetben csupán a könyv némi egységére, s a versek egymásutánjában valamelyes változatosságra gondolhattam.

Kalauz.

Egyszer egy nap ragyog rád —
Szebb minden már-lementnél.
Fényénél látod: eddig
Mily sokat tévelyegtél.

Lankáson lankadoztál,
Meredek merni sarkalt.
Másoknál százszor inkább
Megnyögtél bármi jajt, bajt.

De már orv-csüggedéstől
Dackovácsolta vért véd.
Tudod: hiába törnek
Arra, mi benned érték.

Pár szájas széltolótól
Mi is készthetne félned?
Nem attól dőlsz, vagy állasz,
Hogy szídnak, vagy dicsérnek.

S látván hurokvetőket:
Hagyod mókázni őket.
Az puffan legnagyobbat,
Ki hurkot rád előbb vet.

S a többit is lerázva,
Mint ebfalkát a kanvad:
Neki a rengetegnek —
A legírtatlanabbnak.

S ha éj lep künn: kódébe
Az ének fényt idézget...
Az örök csillagokkal
Boldogan összenéztek!

Februárvég.

Már olykor olyan mélyen kék az ég,
Mint messze multból néző női szem.
S ki a mezőkön fülel néha szét:
Neszélhet zsongást, — halk nyüzsgés neszt —
Új vér lükög a föld ereiben.

Igen, igen, igen!
Ő moccan, dobban, az ő izenetje mindez,
S egy ébredéskor hirtelen csak itt lesz.

Kétségtelen: készülni kell reá!
Tín-tín-titintín, — intnek is egy bokorról.
Hegyekről a hó jót suvadt alá,
Folyók jégkéрге is már roppan olykor — —
Jaj, ha ez menni mind egyszerre kezd!
És lesz vizek, s lesz élet áradása.
Harsány zaj vált föl titkos, gyönges neszt — —
Az ujló föld más lesz egy csapásra!
S csodát csoda, fényt borulat követ.
Hullnak a mennykövek!
S megrepednek a fák, —
Nedveik feszültségét nem tarthatván tovább!

S a lejtőket, s a völgyek sík terét
Elöntik végül szédítő szagok.
S mindez, vad hévvel, úgy robog feléd,
Mint gyorsvonat, ha házak közt robog:
Rázkódnak a közeli ablakok.

S te...

Mozdulsz-e majd, hogy új utazásra
Készen, elébe fuss az állomásra?
Vagy pamlagod már mindig bent maraszt?
Rendre nézed plafonod minden ujjnyi
Rajzát, s hagyod künn el- meg elvonulni
A tavaszt — —

Vágyaim, a dühös kutyák.

Hiába minden! Többé nincs hatalmam
Vágyaimon, e böszült ebeken.
Nem szolgál többet egy se már nekem.
De szépségedtől mind a hány: zavartan
Kereng, s rád törne, dühtől részegen.

Hogy ostromoltam e sátán-kutyákat,
Szöges korbáccsal mennyit vertem én!
Már bíztam is, hogy használ e kemény
Szigor, s most íme gazdájára lázad,
S feléd kap, csattog valamennyi rém.

Kinomat eddig úgyis csak gunyoltad — —
Hogy mit tehetsz: most magad lássad im!
Már én csak nézem, míg sátánjaim
Vért szaglászván, a holdra fölcsaholnak
Képzeletem zeg-zúgos utjain.

Játékodért veszünk lesz a gonosz zsold —
Már ezután csak jaj lesz életünk...
Ránk törnek, s mi nem menekülhetünk.
Elnyűttem önuralmam, az ostort — —
Az Isten legyen irgalmas nekünk!

A játék-csináló.

Ha majd egyszer bús robotom elenged :
A révet egy kis műhelyben lelem meg.

Ott, míg időm lassacskán elszívárog,
Reggeltől-estig játékot csinálok.

Csendes vesződés — — s nincsen semmi éke...
De minden percén himpor lesz a béke!

Kezem buzgón egy lovacskát formál ma.
Tudom, majd örül neki kis gazdája!

Holnap kis lányok szelíd örömére
Szép hajas baba készül. Hófehérke!

Nincs is közönség több, mint az enyém lesz.
Oly hálás szívvel húzó mesteréhez.

Át éjeken fény híjján nem törekszem,
Amíg felém tűz annyi hü gyerek~~szem~~.

Igy élek-ülök elmotozva szépen.
Föföldodván a munka gyönyörében.

Nyájas szeretti multtá-lett-magamnak
Rég elszéledtek és magamra hagytak.

Am olykor egy-egy csodás baba bája
Emlék lesz régi Tündér Ilonára.

Majd humorom itt-ott másokra kancsit.
S készitek egy-egy bús Paprika Jancsit.

Igy élek-ülök, csendben elmotozva.
Munkám kis terhét örömmé fokozva.

S mint életem foly — halk tevé-vevésben — :
A halál is oly halkan jön el értem.

Egy havas fényű, fehér téli éjjel
Szó nélkül, csendben a szobámba lépdél.

Ekkor hirtelen serege babáknak,
Mint zarándokkar tölti meg szobámat.

S ott ágyam körül, sátorán a holdnak,
Lágy cérnahangon altatót dalolnak.

Szüret előtt.

Most minden érik. A mezők s a lelkeim
Zománca csupa mosolygó arany.
Áldottság terhe rajtam és a kerten.
Gyümölcsös évszak, érés szaka van!

Most válik minden melege a nyárnak
Kincské; cukor lesz, méz s finom zamat.
A tavasz elmúlt bolondság csupán: vad
Viharaí már máshol zajlanak.

A lét körülem csudamélyre szépült — —
Itt-ott föl enyhén száll a lenge füst.
Szemem derüsen ível egybe kék ürt,
S fénylő folyót, mely messze hig ezüst.

Bölcs béke, bőség az egész vidéken...
Előmbe nyíltan tárul hét határ — —
Csak a havas néz messziről sötétén;
Tél sejtelmével borzogatva már.

De jöhet tél is; hidege, homálya
Engem nagyon nem tud ijeszteni:
Feléje telten — szent szüretre várva —
Csillognak lelkeim ért gerezdjei.

De la Vallière.

Már fagy piroslik itt-ott a haraszton.
De aranynapban fürdik még a zárda.
Kis cellájából de la Vallière asszony
Kínéz a bájjal hervadó világra.

Ő is a bájos hervadásra gondol — —
Dús lenhaját már régen lemetélték.
Enyészet fuvall rá a sárga lombból,
Mig szeme kékje mély még, mint a kék ég.

De mulhat az is, minden fény szeméből!
Szívét azért sem szorongatja bánat.
A vénség felé derüskönnyedén dől:
Ő már leánya szent Teréziának.

S jöhet a vég is. Megbékélve, tisztán
Fogadja majd; fagyától mért remegne?
Csak vár nyugodtan. Védi egy talizmán:
Hogy egykor őt a Napkirály szerette.

Tél jöttével.

„Porka havak hulladoznak“ ...
Kedv előre alig mozgat.

Cél, s reménység mécse nélkül
Nemsokára rám sötétül.

Talán jobb is, ha megállok — —
Odább csupa bokor, árok.

Talán jobb, ha visszatérek — —
De arra se visz a lélek.

Pedig ott — kis alku árán —
Pihenhetnék puha párnán.

De hiába! Vissza nincs ut,
Aki ilyen utnak indult.

Igy — se künt, se bent — : csüggedten
Tévelygek a szürkületben.

Merre menjek, mihez fogjak?
... Porka havak hulladoznak — —

Kínok tüzen át.

Phönixként, mely bárhányszor ég is el,
Hamvaiból mind fénylőbben kikel:
Magam is össze akárhányszor égjek
Gyehenna-lángján önlelkem tüzének,
Gyötrelmek multán, lángból, hamuból
Csak tündöklőbben támadok fel ismét;
Ezért verhetnek újabb kínok is még:
Csüggedés többé már le nem tipor —
Sőt úgy köszöntök minden szenvedést,
Mint szent intést, mely többre s többre készít,
Fénylőbb egekbe, föntibb szárnyalásra.

Hajrá, a lelkem (sasok büszke társa!)
Már mind fölebb száll, győztesen kering —:
Magasabban, mint havas bérceink — —

Bábszínház.

Ni lám, a csöpp marionettek,
Mily feszes göggel lépegetnek.
Picurka pózt im egy se vet meg.

Szigoru kénytől rángatottan,
Ágálnak, elvágódva nyomban.
Lábuk tipegve, zengve koppan.

Magát illemmel illegetve,
Pöttömnyi pár fog egy felette
Heves szerelmi jelenetbe.

Majd ügyük, érvén enyhe véget,
Már színre más hölgy, urfi lépked.
És mindez oly torz, mint az élet!

Most bús darab jó, melyen által
— Bár arcán még vig fintorával —
Hős, hősnő rendre gyászhalált hal.

S mind ugy pörög a sok kis aktor,
Amint zsineggel éppen akkor
Őrajta rándít a direktor.

Szolgálva titkos célu rendet:
Mímelnék küzdést és szereelmet,
Míg — nem akarva — halni mennek!

Igy forog egyre kis világuk,
Forgatva ferdét, bölcsét, bárgyut,
Ki egyaránt mind föld alá jut.

Forog, de meddig? Míg a mester
Egyszer talán majd megneheztel
És mindent sutba vág egy esttel.

Vagy talán — titkát itt ki tudja? —
Kimért magának is az útja,
S egyszer ledől, a színre bukva.

Jaj, szörnyű lesz; egy rém kezétül.
Nap, csillag és hold elsötétül.
Szirom lefagy, kedv holtra szédül.

A taps elcsattan, az utolsó — —
Nem pörget bút, kéjt életorsó — —
Ugy leng tova mind, rémes éjben,
Mint egy döbrentő nagy koporsó.

Két férfi esti sétán.

Holdfényes utcán ketten lépdegeltünk,
Két csendes férfi, halk beszélgetésben,
Mialatt lassan lehámlott a vértünk,
Mely nappalonta védi lelkeinket.
(Ily csoda is csak gyéren eshetik meg,
S ily holdas este!) Közben az előttem
Idegen város villái sorára
Értünk ki, mind több meghítt szót találva.

Minden szavunk egy ablakot nyitott meg
Multunk homályló térségeire.
Láttuk egymást, hogy vígan lódított egy
Kis hajócskán az ifjuság szele.
Lelkünkön át kedv, boru kergetőzött,
Vitorlánk merész vágyaktól dagadt.
De mégsem értünk boldog partokat.
Zátonyra verten, szürkék, béna hősök
Lettünk, s ma már szent lángunk is lohadt.
Már-már magunktól is csak néha kérjük
A voltakat, meg hogy mi a miértjük,
S hogy ennyi kincsből bőség hogy nem áradt?

Ekkor te szóltál, megállítva: várjak!
Mindjárt kijösz, — és egy kapu mögött
Eltűntél gyorsan. Egymagam maradtam,
Még szavainkat forgatván agyamban.
A hold a házra vakítón sütött,
Vadszölő függött sűrűn a falon
S az oszlopok közt — —

Már az unalom

Eszembe sorra visszahozta mind,
Mit mondtak rólad a barátaink,
Hogy most is egy asszony szeszélye láncol.
(Mert így van ez: mi egynek szárny, s gyönyör
Az mást talán köt, s gyötrelmekkel öl!)

Igy jártam fel s le, immár jó-nehányszor,
Hallgatva közben, hogy a ringató
Mély éjbe hogy zeng egy takarodó.
Majd a ház felől végre halk szavak
Rebbentek, s fönn a lépcsőn két alak
Tűnt fel, mozogva a hold fényterében:
Egy nő fehérben, te meg bús-sötétén.
Néhány végső szó, kézfogás után pár
Pillanatig még hajlott háttal álltál.
Majd a kapuhoz léptél hirtelen.
Bent is megsuhant valami selyem,
Illat érzett, koppant egy könnyű láb — —
De te már künn voltál, s a csendes éjbe,
Görnyesztett fővel, sem szólva, se kérde,
— Két férfi — némán ballagtunk tovább.

A tavasz sodrában.

Oh hol is van a fagy, a téli gyász ma?
Tavaszi fénybe bókol az akácfa.

Halk szelek meleg áráján fönnlebegve,
Uszik szaporán egy hőszerű lepke.

Tavalyi galyról szakadt lombcsomóval
Ibolyák szaga száll, s egy elhaló dal.

Források — fű közt — forrva fölbugyognak.
A mezőkön mind kizsendül a sok mag.

Méhek surrannak, szedni sárga mézet.
A mohóságtól valamennyi részeg.

Erdők mozdulnak, folyók tova zúgnak.
Nincs sehol egy kis zúg, ahova bujjak.

Én Istenem, szólj, ugyan mit csináljak,
Hogy a tavasz e sodrában megálljak?

Hogy a szívembe megint rést ne lelne
Egy új szerelem próbált veszedelme?

Már elmehetsz.

Most már vihet yachtkönnyű suhanásod,
Későn jött kicsi lányom!
Gályámat zátony, térítő szelek
Gátolhatják, hogy követhesselek,
De nem tilthatnak: téged egyre látnom.

Az a sugár, mely rám esett szemedből,
Elég nekem halálíg.
Mostanig épp eleget láttalak,
Hogy lelkemben örökre megmaradj
Fényemnek, mely minden bűn átvilágít.

Büvölt szemeim megtörőben is csak
Szemeidet csodálják.
Horizontom rőt szélén reszketeg
Fehérséged még egyszer átlebeg —
Igy lépem át a lét-nemlét határát.

Táncos lovakkal.

Táncos lovakkal, nagy-vidáman,
Hasíts, hasíts a hóba : szánam.
Mi hátul van — ne bánd, ne bánd!
Röptöd, mely fürgén hajt előre,
Völgyből kaptatva dombtetőre,
Engem is ujult kedvbe ránt.

Sok apró csengőd riadalma
A tél derűjét fölzsívajgja,
S az, mint a nyúl fut szerteszét.
Hol eddig ősz és gyász komorlott,
Ma hó cicomáz völgyet, ormot.
Sehol sár, semmi szürkeség.

Bár a hóhullás halk zenéje
Zizegve mindig így kísérne,
Csak hóba merülne szemem.
Nó, nincsen-pénz, s több ősi kétség
Helyett csupán e friss fehérség
Tükrözne békélt lelkemen.

Sík utak haván, könnyü, sík szán,
Csak röpits, röpits tova tisztán,
Mig fehér, fehér minden ut.
Igy csupa fehér domb, fehér fa
Közt csengözünk be majd a célba,
Hol minden más cél egybefut.

Hol végül is csak meg kell állni:
Egy öreg udvar eperfái
Havas holdfényben lengenek.
S bekopogván az ősi házba,
A tréfás, agg halál pipázva
Vár, s megölelget engemet.

Költő a pódiumon.

Tisztelt közönség! Hölgyek és urak!
Hogy itt vagyok, ne haragudjanak.
E rímeket — bár egy-egy tán dőcög —
Fogadják inkább kegyesen önök.
Mert bizony mondom: nem nagy élvezet
Az egész út, mely idáig vezet;
Sőt sokkal inkább: túske, gyötrellem —
A látszat valljon bárhogy ellenem!

Mert azt ne higgyék, édes uraim,
Hogy nincs is annál könnyebb semmisem,
Mint: jární búsán és rejtelmesen,
Mig csak úgy ingyen lesz rabunk a rím —
S csak párnak kell szép rendbe állnia,
Hogy üdvözöljön Emma, Mária!
— Jaj, ha tudnák, mily drága e siker —
Ily könnyedén nem intéznének el!

Kötnénk mi bezzeg — épp, mint kegyetek —
Mindennap egy kis finom üzletet.
De hajh, csudásak a sors utjai:
Nekünk kinokat kell fölhajtaní!
Nemhogy kapnánk, de reánk róvatott,
Másokért is fizetni kamatot.

Míg önöké az öröm és haszon,
Minket gyötörhet pár csöppért a szomj —
Minden sorunkhoz vér-, velőcafát,
Álmatlan éjek tajtéka tapad.
S e szoritóból nincsen szökní mód —

Ezért vegyék hát komolyan a szót,
Mely most egy óhajt csendesen kibök:
Volnék alant én, s idefent önök!

Tahiti békéje felé...

Tahiti felől csodák híre szálldos:
Akit a végzet oda kivetett,
Csak áldja mind e dús, kis szigetet,
Mely gyógyulást rejt, álmokkal virágos.

Oh béke réve, szellős szép szigetke!
Bús vágy hajóztat feléd engem is,
Hogy feledésben, csöndben elmeríts,
S békét sugalj e hajsztolt idegekbe.

Fülemből e zaj, amely itt gyötör rég,
Ott rút bogárként kiperegne mind,
S helyébe lágyan zene fészkelődne.

S az undor, amely itt sirig kísér el:
Szívemből ott ugy oda lenne, mint
Mérges virágok gőze száll fel éjjel — —

(1909.)

Éjszaki szél.

Kizökkent évek, csupa jaj, s baj élet!
Nincs egy nyugodt zúg — künn tombolva jár
A vértől ittas, meghíbbant halál.
Fittyent a vádra: most is mit, miért tett,
Egy jó öreget rántva hant alá.

Mégis: szobákon hideg árny csap át,
Éjenként apró, megdöbbent szemek
A homályból is kérdőn fénylenek:
Nem látjuk többé soha nagyapát?
Oh, nem tudjátok, drága gyermekek,
Ti már a halál örvényes szelébe
Kerültetek.

Halál szeléből hova mentselek?
(A szélén szelid még e szél.
De később mennyi rémséget beszél.
Rám sokszor fú már havat és jeget,
Mely sarki hónál, jégnél hidegebb.)

Oh, gyermekek, ti kincsek, életek,
Hová bujjak, mely zúgba veletek?

Mint párduc, mely — bár örvény, ingovány
Ásít rá — indus erdők ágbogán
Átgázol, biztos gyepre mentve kölykét:
Rést nektek én is oly dühöngve törnék.

Vagy fel, fel, oda, hol
Csucsot az égbe havas szíkla tól,
Hol erőt vesz a roppant sasmadár:
Felvonszólnálak; de mi haszna már?
Szárnyával surolt a gonosz lepel.
Varázsa fog és nem is enged el.
Nincs mód köréből szabadulnotok.
Lassan méreggké válik álmotok.
Mint nekem, aki belátván az árnyba,
Tudom: a harc hiába!

Nincs mentség; s túl e tudat kinjain,
Nyütt, ráncos arccal, vénen, elcsigázva,
Kell rogygni nektek is a síri házba,
Oh, gyermekek, kis lányom, fiaim! — —

(1919 január.)

Tétova ajtó-nyitás előtt.

Mondod : szeretsz ; ezt én is mondhatom.
Aztán egyéb se — : síma, semmi-szók.
Egy föltekintés, mosoly ajkodon.
De soha mámor, soha semmi csók.

Fanyar multság, melynek nincs bora,
S fanyar szerelem, melynek csókja nincs.
Olyan, mint ajtón-várás, tétova,
Amikor már kezünkben a kilincs.

Oh szokás, illem meddig zaboláz ?
Ez önként vállalt bilincs fojtogat.
Ha várnod kín, ugy hát még mire vársz ?
S én meddig kérdelem : szabad, nem szabad ?

E szomju vágy már megváltást eseng,
Hívj, vagy anélkül fon két bús kar át.
Vagy így, vagy úgy ; de fojtó már e csend.
S tul élet vár : döntsük be ajtaját !

Tavaszi eső zenéje.

Oh hogy szerettem nézni, mint gyerek,
Ha tavasszal a zápor megeredt.
A felhők teltségük feleslegét
Lezudították; ázott benne rét,
Kert, udvar és a cseréppel rakott
Ablakra is sok kövér csepp csapott.

Oh régi kert és régi-régi szív!
Az emlék ismét multba nézni hív.
Hogy úgy lássam tűnt éveim terét,
Amilyenül a válás hagyta rég.
Im, látom is: már hull a sűrű csepp.
Veréb, tyúk bujni csapzottan siet.
Im, hull a csepp, s az ázott rög közül
Pár fülevélke már előkerül.
Kering a nedv, s már egy-egy ághegyen
Néhány eleven rügy is ott terem.
Nedvekkkel telten a dús, drága föld
Magára könnyű párafátylat ölt;
Millió csírárt duzzadozva rejt,
Hogy holnap velük pompázzék a kert.

En mind e nyüzsgést át az ablakon
Szemlélem, vígan és álmatagon.
A föld, melyet a víz felüditett,
Belém is erőt áraszt és hitet.
S éledni látva völgyet, dombokat :
Lelkem is — érzem — szárnyat bontogat.

Intermezzo.

Megfakulna, ha hajadhoz érnék,
Annak fénylő selyemszála mind.
S szememből, bár téged egy se tép még,
Megláthatnál minden földi kint.

A te lelked líliommező, mely
Tavaszi szél rezdültén remeg.
Enyim pusztá, melyen át erővel
Vágtat, s vág a téli fergeteg.

Kedves, amíg nem késtél el, indulj,
Közelemtől futva menekülj.
Máskülönben telem lelkedig dül.

Máskülönben menthetetlenül
Veszve volnál, s csillagod zuhantát
Líliomok vérkönnyel siratnák.

Új Dévavára épül.

(Éjjelenként mondom önmagamnak):

Hát senki? Sem társkéz, sem asszony — —
Igy is jó. Hiszen igazuk van!
(Oly becses most a munka, — hát még
A vér!) No csak tovább magunkban.

Hogy váram százszor földig omlott,
S lelkem is százszor belerengett — —
Azért ne szánjon senki. Részvét
Nem kell Kőműves Kelemennek.

Igy most is újra... Semmi mondom:
Ilyet ki szokna meg, ha én nem?
Csak hadd vívódjam itt az éjjel,
Keserűen és éjsötéten — —

Halljátok-e: nincs veszve semmi.
(Idő, te is korán kacagsz még!)

Holnapra már hordom a téglát.
S ha kell: vérem lesz a ragaszték.

S már dúdoló, míg a halódó,
Hold vére a felhőkre árad,
S a levegőbe rajzolódni
Látok egy magas, büszke várat.

Mert engem semmi meg nem ingat;
A cél felé szent izgalom hajt,
S egy reggel — bár holtan rogyok rá —
Az a vár mégis állni fog majd!

Napok, szürke szekerek.

Míntha híg, csúf, őszi sárban
Szürke ponyvás szekerek
Sora húz el s nyekereg:
Napjaim is oly síváran,
Megzökkenve görgenek.

Árnyas öblük mit takargat?
Bút és bút meg újra bút.
Végig-el oly bús az út...
Gyászterhükkel így haladnak.
S közbe tarlók szele zúg.

Szünet nélkül így vonulnak —
Mig utolszor egy szekér
Velem néma kertbe tér,
Ahol többé nem jön új nap,
S minden út, bú véget ér.

Egy új Faust szerenádja.

Hallod-e, Margit, mit zenélek?
Jobb lenne meg se hallanod —
De fent ím: tárva ablakod.
Dalom osonjon hát az éjnek
Lebjén eredbe, s benne méreg
Legyen, mely lázat kelt legott.

Minden kis szóm, mint annyi szikra,
Ágyad körül pattanjon el.
Elölük menekvést ne lelj.
Tűz bujjon gyöngé tagjaidba,
Míg végre hőségtől borítva,
Érzed, hogy jönni, jönni kell.

Most lant meg hant — : nincs semmi távol — —
S hold fénye rémlík mindenütt.
Apádnak is kövére süt.
De ő nem érez föl porából,
S nem néz utánad: „Enye hát hol
Bolyong leánykám?” Meg nem üt.

Lásd: ő is rég halott, kifosztott!
Őrizned kincset hát minek?
A sir oly kapzsi és hideg — —
Mig vágyam perzselőbb, piroslóbb
A napnál; gomolygó tűzoszlop!
S már nem olthatja senki meg.

Tán utóbb önvád, s kín szorongat — —
Ma semmi gondom, bánatom!
Te se habozzál. Jer vakon.
Jer, hullj előmbe, úgy a hogy vagy,
Mint hóvirág, melyet kidobnak
Könnyelműen egy ablakon.

A züllés zátonyán.

„Menjetek el és töltsétek ki a földre
az Isten haragjának hét poharait.“

(Szent Jánosnak Mennyei Jelenése-
ről Való Könyve. 16 R. 1 v.)

Roppant hajó — a neve: Európa! —
Bolygott velünk az idők óceánján.
Terhe sok furcsa, össze-vissza nép volt —
Uj eszmék mustja, érték, ócska bálvány.
Kérdezted volna: merre? — válaszolni
Biztos-nyugodtan nem tud senki tán.
Volt a hajón sokminden cifra holmi,
Csak céltudat nem, — nem volt: kapitány!
Éjjel sokszor, ha a hold véresen kelt,
Már szinte vártam is valami bajt.
A homályból gyakran villant ki kard.
S dühös birokban láttam sok-sok embert.
Ezért enyém miatt is szorongva,
A csillagokat faggattam jelért,
Mely, hogy ne féljünk: bátorítva mondja.
Pedig már ekkor utunk balra tért!
Hajónk farán a szörnyü-szörnyü tort ott
Forralva már a Rosszvégzet kuporgott.

Egyszerre aztán — Tőle szállt-e téboly
Hajónkra, vagy üstökösnek haladtunk
Át mérgező, láthatlan gázövéen? — oly
Vad ingás indult mellettünk, alattunk:
Még a süket, s a vak is felriadt!
Fereteg tört ki, elborult a föld, ég —
S milliók keltek, hogy egymást megöljék,
Valami gonosz tévedés miatt.
(Bár: ne ölj! — így szól a parancsolat.)
S lőn a tengernek harmadrésze vér!
Mert ez volt ama rettentő haragnap,
Melyen remegni tanult a kevély —
S e nap évekre terjedt, — csillagok nagy
Soka hullt, mintha figét rázna szél.
S bánat miatt sok rágta már a nyelvét,
Hogy végül is a bosszu karja lankadt,
S fölcsillámlott megint egy derűsebb lét.

De jaj, korán lett volna még örülni —
Még nem ürült ki mind a hét pohár!
Hajónk egy bajból alig menekült ki,
S már kiderült, hogy ránk új próba vár!
Ki látni tudott: megdöbbenve látta,
Hogy immár mind — sem előre, se hátra! —
Ott rekedtünk egy szörnyű zátonyon.
S körül csupa gyász, pernye, puszta rom!

Am soknak nem volt ez se még elég!
Míg vezeklés, gond földig hajlított mást,
Ez annál föntebb hordozta fejét.

S hogy ember: ember — nem azt nézte folyvást,
Vagy amit tán az összesért tehetne.
De csodálatni másvoltát magának:
Magát vörösre, s másfélekre kente, —
S ki másszínű volt, ezért arra támadt!
Majd a rémítés szélvészfént íramló
Tűzét szórták el örültek, s gazok,
S megint könny s vér folyt, működött a tagló.
S volt olyan is még, aki (míg piszok,
S kin fojtott minket) — fitymálván a kárt —:
Maga csak pimasz közönnyel pipált.
Vagy holtak halmán dözsölt, orgiázott . . .

S járjuk maiglan is folyvást e táncot! —
Az égnek minden gyötrelmünk csekély.
Vagy ránk unt Ő is, a kegyetlen Isten,
Megutált, s bizvást azért nem segít,
Mert nagyon sok volt már a bűn, fekély!
S célja velünk már csak, hogy elveszítsen.
S ha így van, akkor százszor jaj nekünk!
Páran, a véget már előre látva,
Még ki-kitörnénk, de hiába — : hátra
Nincs más, csak sírnunk és vezeklenünk.

Keserű dühvel már-már felőlelném
Enyéimet — : hadd vesszünk mindahányan!
S ekkor egy új gigász nyomul föl elmém
Szemhatárán, habokat szántva bátran.
Megy a jövőbe! Minden neki kedvez!

Maga is csupa biztonság, csavar — —
Halló!... kiáltok —: Amerika... hamar!
Segítség!... de hangom a szélben elvesz.
Valami nyugöz; kórság mérge mar!
Ők szinte szállnak a friss áramon — —
Mi meg csak itt veszteglünk; s tébolyogva
Itt is veszünk, — mint annyi egy-akolba
Tereit, s pusztulni egybezárt barom!

Erdélyi aratás.

Péter-Pál elmúlt, jó sok napja már,
S még aratatlan az egész határ.

Kicsit megkésett bizony a vetés,
S ami termett: a szem is oly kevés.

De ami végre így is csak kerül:
Magam izzadtam érte emberül.

Nem segített szerencse, vakeset — —
Maga az Isten is csak keveset!

Sőt olykor éppen ő bocsátgatott
Földemre egy kis jégverést, fagyot.

De legyen áldott: nem hagyott henyén
Heverní, s im csak megedződtem én.

Igy készíték — míg életem szakad —
Termőbb jövődöt, vígabb nyarakat!

Napon.

Vén korhely dülöng a ligetben,
Lombosodó vén fák alatt.
Nyütt arcán játszva kergetőznek
Lombárnyak, napfény-sugarak.

Ki tudja, mily zugokban ölte
A télen át, bús életét;
Míg most riadt agyába rémlett,
Hogy talán künn is szép a lét.

S kijött a napra — még hunyorgat,
Míg én e padról figyelem.
Lenn berekzúgató zefír száll —
Patyolattfelhők rendje fenn.

Most nekilódul egy fatörzsnek —
Egy ágba karol s felkacag.
Fejébe ment a szesz? a széllel .
Itt libegő ibolyaszag?

De akár szesz, akár tavaszszag:
Ő itt az utat tudja már.
Bizony mondom: féltetni kár őt:
Ha bukik is még: talpra áll!

Tévelygő lépteit vigyázó
Szemmel kísérik angyalok.
Bár maga rögre lép: a lelke
Tündérmezőkön andalog.

Most fényt iszik, felint a napnak,
Fitymálva gondot, bús telet!
Tapsol, mint gyermek — felfedezvén:
Örülni vénen is lehet!

Örülni, verten, megviselten — —
Az örömhöz nem kell egyéb:
Csak szívünk legyen elfogadni
Az élet száz apró kegyét.

Ő tudja már ezt — koronát hord
E tudás fényéből fején...
A fák közt elmuló alakját
Hosszan tünődve nézem: én!

(1922 május.)

Chopin-valse.

— Op. posth. (69. No 2.) H. moll. —

Volt kedvesem, oly bús ma a szobám — —
A homály benne téged emleget.
Hová, hová is tűntél oly korán?
Emlékszem, rég: szived melengetett.

Tőlem mi rejt most? — : éjszak, déli táj?
Mondd: igazán szerettél valaha?
Szívemre tél fú, hideg dér szítál — —
Most te nevetsz, vagy csak a szél szava?

Érzem: sirom csak pár araszra van —
Jaj, nem volt sír még soha szomorubb!
Majd hull virág, s szalag rá számtalan.
De nem lesz köztük a te koszorúd — —

Hazug, alattomos ősz.

Magam is legvalómíg őszem :
Didergek itt a hideg őszben.
Illat csap meg, — mivégre fárad ?
Én magamat, mondom, legyőztem —
Szomj többé nem szikkasztja számat,
A lelkem csupa őszi bánat ;
Levél, mely csak hullásra vár fenn,
Az ágon, — hát hadd hulljon ! Ámen !

De most a harasztom miféle
Zörej zörrent ? — — Madár-e, szél-e ? —
Csönd rémít újra, babonásan . . .
— Jaj, semmi jó e hallgatásban ! —
S ott az a folt kinek a vére ?
Mindent sok szín, e rőt, e sárga,
Tán hült örömök tarkasága ?

Most ottfönn az erdő sóhajtott ?
Halottja lenne ? Vajhki halt ott ?
S ha halt : nem tud hallgatni mostan ?
Huss, ez meg mi volt újra ? — — tán gyík,
Vagy lappangó vágy ? Eltaposom ?
Igen, úgy kell ! Itt mit bogárzik ? !

Am így valami lesz-e jobb hát?
Ha elnyomok egy kicsi férget,
Míg ellenem száz ördög ébred?
Im, most is megfog egy bolond ág;
S hogy elhárítsam az irombát:
Ringat és ring velem a dombhát!
Lent meg... ki hever? (óh: mezítlen!)
Gonosz örvény — — jaj, fussak innen!
S futnék, de késő... mint a máglya
Gyúlt minden most egyszerre lángra.
Remegek: velem itt mi lesz még?
S míg közel-távol rést keresnék:
Lám, körül is, az ormok örvén
Haragos tűz ég: esti rőt fény
Holnapra szelet jelez ismét — —

Eji szálláson egy vén vártorony alatt.

Ez éjjel, jaj, a vén torony órája mit művel,
Hogy álmatlan fejem fölött csak kong, mindegyre ver.
Atélve, látva őrhelyén a rémes éveket:
Talán megbomlott benne is a gyarló szerkezet?
S most zavart nyelve szüntelen kerepli unt szavát — —
Minden szava vád ellenem, s mind, mind agyamba vág.
Számoltat: feleljek neki: a múltért, mindenért,
Mit üzni itt kelt egy gyerek, — ki célt sehol nem ért —
S most éppen itt valljam-e meg, hogy semmisem vagyok?
Hogy egemen rég nincsenek a régi csillagok?
Akartam, sirtam — — jól tudom: ez mentségül kevés —
De meggyötört, letört a sok, sok látott szenvedés.
A kor súlyos volt, véresen országokon típort...
Még soha embernemzedék nem ért ily szörnyű kort.
Ellene mit tehettem én? — gördült a nagy kerék.
S amíg meghíztak a herék, halt millió derék — —
S a zavar kavargó tovább — — egy ember mit akar?
Hegyomlást megállítani nem próbálhatja kar.
Lesz, ami lesz, — még átesünk pár borzalom során — —
A balsors — ha mind elveszünk — majd véget ér talán.
Am addig is csak enyhét esd az ember szelleme.
Párnámba furom fejemet... Aludni kellene!

* * *

De most az ablakon a nap pár sugarat beküld.
Már munkásnépet riogat egy hangos gyári kürt.
Nesz, mozgás indul mindenütt. Most egy szekér zörög.
Látom, aranycsík villog a szomszéd tető fölött.
Lassacskán világosodik, fény árad, mint a tej,
Mint amilyet most falukon sok nő sajtárba fej,
S amelyet várnak gyermekek, kemény, zord férfiak,
Hogy azután erdön-mezőn dologhoz fogjanak.
S egyszerre az eszembe jut: van mező, munka, gyár,
S mindenki sűrög és forog, mind szorgoskodva jár,
S lovak, kocsik meg vonatok futnak köröskörül —
Mínderre ráeszméltem a szívem is földerül.
Örömmel érzem: bármilyen sötét éj véget ér.
Nincs veszve senki, semmi, ha maga az élet él!
Az pedig él, tengernyi mély, partatlan áradat —
Hozzám ható hullámai mozdítják ágyamat,
Felszökve, ablakhoz futok — — hűs szélben éledek.
S kiszólok vigán, szívesen: jó reggelt, emberek!

Havasí tájékon.

1.

Míg mind-tovább föl, fölfelé haladtam,
Magam számára, sziklák oldalában,
Utat keményen tusakodva vágtam,
Most fönt kevély kúp, alant sziklakatlan.

Még néha-néha szédít e szokatlan,
Merész magasság; botladoz a lábam,
Hogy hamar ismét haladjak szilárdan,
A lenti léttől, rögtől elszakadtan.

Itt nincs virág már, csak egy-egy gyopárszál.
Fent, a fenyőknél fentebb sasmadár száll.
Lent zuhanó víz csörtet vad zugókba.

De csak tovább, föl; ösztökél a próba!
Magam magamért, hadd lám, meddig ér el,
Ha nekivág egy konok ősi székely?

Sziklák kövéből, magas sziklaszálon
 — Míg vihar zúgott alattam, felettem —
 Kívert magamnak kunyhót építettem.
 S most itt lakom. Itt mélyül el magányom.

Körül a tág ür, felhők lomha rendje.
 — Kopasz kövek közt kanyarog a vadnyom —
 Erdők zugásán edződik a hangom,
 S szavam az eget verí néha zengve.

De most még várok, tudva: nemsokára
 Egy nap fog jönni, friss, hajnali széllel,
 Mely ködöt űz, s a kapukat kitarja.

Addig csak várok. S olykor-olykor éjjel
 — Éh-csikasz ellen élesztgetve lángot —
 Egy-egy csóvát az éjbe belevágok.

Vérözön felett.

Szállj szelíd dal, szent galamb!
Tekints künt körül.
Ha friss földet lelsz alant:
Hamar hozd hírül.

Olyan rég lők, hány az ár,
Mely mindent elönt.
Lélkem nem bír látni már
Könny- és vérözönt.

Hozz tehát jó hirt hamar
Föld felől, ahol
Soha sincs harc, kin, zavar,
Csak vig munka foly.

Engem is tán odavet
Majd egy fuvalom.
S belül őrzött kincsemet
Széjjeloszthatom.

Ott majd jószág leszek én, —
Szem, mely égbe lát!
Örök sürgés közepén:
Örök Ararát! — —

Forgósze.

Falun keresztül, éjjel, holdvilágnál,
Utaztam és egy korcsmaház előtt
Megállítottam sebes kocsímat.
Benn döngve rugta valamennyi láb már,
Drótként feszültek a kemény inak.
Legény a párját úgy sodorta táncba,
Hogy szinte már a lelkét is kirázta.

Beléptem és az ajtó-félfa mellett
— Hol vita közt két korhely iddogált —
Megálltam, nézve csöndesen a bált,
Mely ezalatt mind vadabb, hevesebb lett.
A klarinét fel-felsíván, a tébolyt
Még-még fütötte; nyughatatlan éj volt.
Kivált egy izzó deli lány kavart
Maga körül nagy érzés-zívatart.
Ő volt, bizonynal, itt a falu szépe.
Csak verte szemmel a legényeket,
Kik mind a hányan, mint a részegek,
Már támolyogtak közelébe lépve.

Elnéztem ezt a versengést, e harcot.
(Emlékek forró szele rám víharzott!)

Majd észrevettem : távol, egyedül,
Egy bús legény mily dacos kedvvel ül!
Rögtön — talán az ördög biztatott —
Hozzászegődtem : „Ön oly izgatott!
Önnek ma — szoltam — felhős a világ.
Hát nem közölné, hogy szíven mi rág?
Talán a féltés fene-férge furja?
Beszélhet — én el szót sem ejtenék —
Hisz látom úgy is : ott egy másik urra
Mint veti folyvást öklelő szemét...

Nem szól, hiába : nincs bizalma, látom.
Mit mondjak önnek — édes Istenem! —
Nos tudja meg : ön társam és barátom,
Mert ezt az érzést én is ismerem.
Rég volt ; feledjük ... álmok konclesője,
Fanyar szívem, csak ő lett béna tőle! —
Ám önt örökre zsarnoköklü végzet
Még nem teperte földre nyomorekúl.
Nos hát — a szükség néha nyers szerért nyúl —
Most ne riassza semmi bús-merész tett!

Mert szép a tánc, ha reng a föld alatta,
S szíveket szédít ajult forгатagba,
S tán szép itt nyomni háttal a falat,
De mind csak úgy szép, ha szép kedvesünket
El nem ragadják mások ezalatt!
Pedig, amíg ön itt morogva tüntet :
A macska már az ereszen lapul — —
Galambot lopni készül álnokul!

Gondoljon arra — kész-e túrní, kérem? —
Vad ölelés közt hogyan gyötri meg!
Két meleg melle, nem földvén szemérem,
Hozzásimulva hullámszik, piheg.
Ő — s jaj, nem ön — lesz, aki vére lázát
A csodakutra hűtögetni jár.
Ő lesz a drága párnákon király...
Nos (ön se bátrabb?) nem lobogja láz át?
Nem üzi, fojtja tette-kész harag?
Mozdulni is rest, amíg más arat?
Csak vár, amíg — ha véget ér e bál —
Ő véle megy, s az éjjel véle hál..."

— Istent kísért az úr! — hördült fel erre.
Láttam: líhegve jár a buta melle,
S a csizmaszárba kotorászva nyúl...
Dobolt a szívem, vészesen, vadul.
S már fölrivallt a furcsa győzelem.
(Igy fogtunk össze, végső harcra készek,
Én: sanda hős, s ő: hibbant fegyverem!)
Tágultam aztán — ottkűnn a vidék szebb! —
És meglapultam künn a szín alatt.

Elzakatolt pár kába pillanat.
Majd bent a zene halkabb ütemét
Harsanva, dobaj, zaj kergette szét.
A lámpa csörrent, lángja fölcsapott.
Egy kéz kitört egy párás ablakot.
Szítok vegyült vad, ijedt futkosásba,
Majd — — egy rogyó test súlyos puffanása...

Ekkor mohón a holdözönbe léptem,
Fürödve véres, kétes hősiségben.
Pózban próbáltam pár groteszk döfést meg,
Érezve kéjét annak a döfésnek!
Aztán sebesen gyors kocsimba hágtam.
Vágtatva vittek éjfél paripáim.
... Fekete, vad szél trombitált utánam.

Gyászlobogó az alkonyatban.

A langyos, édes alkonyatba
Fekete zászló nyúl ki fenn,
Egy rácsos, izzó csucsíven.

Valakitől ma megtagadta
Magát a lét. (Beh jó neki:
A lelkét béke lengeti!)

Lelkemet is hő vágy ragadja,
Hogy már az én mulásomat
Kapná hírül egy alkonyat!

Jó kedve senkit el se hagyna:
Csak elcsitulna dúlt szívem.
Csak én mulnék ki szelíden!

... A langyos, édes alkonyatba
Fekete zászló nyúl ki fenn — —

Ádám kacag?

Ajánlva — s egy versére feleletül is —
Berde Máriának.

Uj lelkü lánya évai nemednek,
Érző, s okos — : oh tulságos a vád tán,
Hogy rogyástokon csak kacagna Ádám —
Hisz Ádám is folyvást küzködve szenved.
Olykor magán ha keserűt kacag —
Különben oka nincs kacagni ma.
Bár vérzik, s lelke sokszor lankatag:
Harcát magában kell megvívnia !

Mert mindhiába minden áltatás,
S minden síró vágy is haszontalan :
Eggyel sohasem egy-lélek a más,
S ha van is társa — : csak látszatra van !
Ez örök törvény itt az ég alatt —
Nem tehetsz róla, tennél bár nagyot,
Bár tíz körmöddel bontanál falat,
Vagy lenne mód szárny nélkül szállanod !
Egymás szemébe úgy merül szemünk,
Mint egy magunkat tükröző tükörbe, —
Magát imádja társában a törpe,
S a derék, — másként nem is tehetünk !

Gondold el itt vonalak rendjeit
(Ahány ember), vagy annyi szírtet, dombot —
Vonalak egymást nem érinthetik — —
Csucshoz csucs nem tud átjuttatni hangot;
S ha nagy: még inkább különül borong ott...

Ezt rótták rád is rejtelmes hatalmak — —
Társtalan társa felhőnek, viharinak!

Őszi estén, város-szélén.

Tág ivü bús ég szürke horizontja
Alatt odább kis, vékony-pénzü város
Egy rossz nap után éjre készül, álmos.
A homályt itt a lomb, ugar is ontja.

Ősz sír a berek nyírkos belsejében:
Galyakat gyűjtő, vánnyadt özvegyasszony —
Görcsös kezével kapar a haraszton.
Lenézve rá, pár komor csillag ég fenn.

Föld- és penész-szag lomhán érlelődik,
S eggyévegyül a szélben idelengett
Füst-, pernyebüzzel, s megnyomván a mellett
Tovakereng a szélső háztetőkig.

Ott a sötétség ablakai rését
Pár láng tüzködi ki farkar marokkal.
Gyér fényük körül reszkető ködudvar.
Tovább csak annál sűrűbb a sötétség.

Minden hiába! Nem lesz több tavasz már,
Oly nyájas nyarak, mint a gyermekévek
Tűnt idejében. Peremén a télnek
Pár gyatra láng, vagy sóhaj mítse használ.

A hang lehull a nyomott levegőből,
Mint kis madár, bús félszége foglya.
Csak még a telep gépe ver dohogva.
Más semmi hívás. Csak az éjjel öröl.

A meghasonlott uj mentségre hol lel?
A hidon, im egy ember árnya moccan.
A vizet nézi, szemlélődve hosszan,
S elszánt kezében ércsövé revolver — —

Vihar.

Egy éjszaka víharrá változom.
Megdördülök a tornyos fellegekben,
Hogy haragomtól rögtön térdre retten
Minden megébredt alvó jaj, s íszony.

Székely hegyek közt megrekedt vihar,
Mely mostanig csak gyült, meddön borongott:
Egyszerre vadul a földekre rontok,
S kemény leszek, nagy, rettentőn szíljaj.

Torlódott erőm szíklákat sodor.
(Mert hatni kell — akárhogy — az erőnek!)
Jajok fel hozzám hasztalan verődnek:
Utamba meg se hőkölök sehol!

Már mind-tovább zord hatalmak ragadnak
Hegyormokon is túl, egy ház fölébe;
Hol a tetőt vad robajjal letépve,
— Míg izzé-porrá hull szét minden ablak —
Tüzként zuhanok ölednek tüzébe — —

Tavaszkodás.

Két szemem csupa kérdés, döbbenet:
Mi lehet ez, nagy Isten, mi lehet?
Lombsátra szövül — árnyasmély — a kertnek,
Gyepen könnyelmű csavargók hevernek,
S minden oly friss. Nézem: a széles ür
A föld körül mily fényesen feszül.
Nézem a földet: édes, drága föld,
Rád a szigorú tél hiába tört.
Im élet mozdul völgyben, dombokon.
S im én is, én is felnyujtózkodom.
S szólok: tavasz, te gyönyörű!
Bennem is zsongó vágyak rajzanak,
Hogy nőjjek, mint a fű,
Hogy süssék, mint a nap.
S levessek bút, mint havát hegyorom.

S úgy is van minden, ahogy gondolom.
Im: alighogy a napnak fordulok,
Rólam is fény csurog.
Az arcom lángol, s érzem, hogy finom
Melegség hat be porusaímon.
Eremben a vér: vágyaktól dagadt,
Gátakra törő, rohanó patak.
S én pattanok ki a füvek, fák hegyén — —

S szél is vagyok én,
Ki temetőben aludta át a telet!
S most utra kelek;
Magammal hordva az ujlás szagát:
Előbb csak a korzón csatangolok át!

Nők fürtei közt vígan kaparászok.
Majd zugva tovább!
A fellegekig röpit fel a láz, s ott,
Ahol nem járt soha láb:
Csak átvetődöm — mert mi is az nekem? —
Az égbe látó nagy hegyeken — —

A magam halotti jelentésül.

Midőn e szavak elhatnak közetek,
Már akkor én rég elhantolva fekszem.
Ha nem is sírban, igazándi testben,
De holtabban, mint azok, kik nem élnek.

Némábban, mint kit némitó halál vitt
A sírba, többé szísz se hallatok majd.
Se meg nem hallom az ősznek konok, halk
Gyászdobját, sem a tavasz harsonáit.

Volt úgy, hogy tudtam volna harcot állni.
Hevülve hírért, eszmék igazáért.
De nem volt, aki ösztönözni ráért,
S magamat dúltak életem csatái.

Már késő. Dértől hervadt a hegyoldal.
Jobb itt maradnom, semmihez se fogva.
S elnézni mást meg hogy a nap korongja
Hogy váltakozgat holddal, csillagokkal.

Ma délután havazott.

Ma délután sétáltam, s meg-megálltam
A havazás halk, hűs kábulatában.
S ezt mondogattam: Ejh béh csuda-jó,
Hogy így pilinkéz most e drága hó!
A Tüzföldtől a derék eszkimókig
E kis mindenség egy nagy zürzavar — :
Kell is ám ide varázstakaró, míg
A sok szenny, átok mind alája hal.

Emlékszem: régen, ha a sűrű, lenge
Píhek hulltak, hogy elmostak legott
Gyermekszívemből minden bánatot
És könnyű szának szálltak tova, csengve — —
Ha most is, most is újból úgy lehetne,
Hogy bútól, büntől könnyebbülne mind,
Ki e fehérítő télben széttelint...
Ő is, ki nem rég, daccal élezett,
Sebezni szánt szavakkal illetett,
Bánná, amit tett, s lenne jó megínt! — —
S mindenki más is — akár dús, akár
Szegény — látná be: dühösködni kár!

Poincaré is (ő még bösz nagyon!)
Merengne ismét úgy el a havon,

Mint gyermekül rég, — s megenyhülve végképp :
E földült földnek hagyna végre békét,
S ha mégis furná harci vágya : hát
Kezdené vidám hógolyó csatát !
E mód a másnál kedvesebb, — kívált,
Mert seb, lövés így nem okoz halált,
Néhány kék foltra meg ki néz oda ?
Sőt azzal, hogy egy-két harcos gyerek
A magas hóban meg-meghemperg :
Csak fokozódik : vígság, hahota !
Végül (nem szebb ez ? : sem győztes, se vesztes)
Közörömmel végződnek a csata.

Ezt mondogattam, séta közt magamban,
Míg szívemnek csöpp, furcsa kedve támadt,
S mellettem vígan csengtek el a szának — —

A legutolsó.

(A verseny-játékokban nem szerezhett babért.)

A díjért küzdők közt a legutolsó
Maradtam — gúnyul sílány csöcseléknek.
Jaj, nincs rajzolni szó, mily szégyen éget.
Lázam hűsíteni nincsen csoda-korsó.

Pedig hogy vágytam én a diadalra,
Amelyet rám e nap, mint fénytalárt dob,
Mig a középén koszoruzva állok,
S körül hegy és völgy nevemet rivallja.

Most merre tűnjek? Melyik zúgba rejtsem
Kudarcomat? Egy esett ordas odva
Tán megnyílik, hogy tanyát lelne testem.

Lelkemet, tudom, a sir is kidobja,
S úgy űzi folyton a harag, s a szégyen,
Hogy nagy célomból semmit el nem értem —

Keresztes lovag a Szentföldről hazatér.

Beh más minden, mint ahogy a pogányok
Közt küzdve százszor elképzeltem én!
Nem készített jel: érkeztemre várnod.
Csokorral, csókkal nem jöttél elém.

Mint álmaim közt: kertecskéd se bájol
Holdfényesen, — csalogánydal se sír.
Már mi se ment meg nagy utam porától.
Redőimet elkenni síncsen ír.

Amíg babérért Antiochiát
Vivtam, oh hány szép évem elhagyott.
S most a babér is mi, ha nincs virág?

Közénk az évek gátul sokasultak —
S jaj, messziről jött, fáradt lovagod
Lábadhoz már csak haldokolni hullhat!

Zenith.

Örömtoromhoz hívogatni társat,
Vágy sarkal egyre, hogy föl-fölkiáltsak:
Nézzétek: mennyi szépség, mily vagyon!
Ez föld, az ég, — ott lepke, fák, növényzet...
Forrás, — de uj mind és a réginél szebb!
Tetszik? Ha szóltok —: nektek adhatom.

Mert nekem leng a legkisebbke lomb itt.
Amennyi kincs —: élém özönnel omlik.
S mindannyinak tölem kell várni jelt.
A csillagoknak fel csak egyet intek —
Aztán a földnek! Egyetlen tekintet
Egyszerre füvet, fát zenélni kelt.

S én velük zengek: kéz és hárfa egyben.
S e játék közben szent s megmérhetetlen
Öröm feszít és boldog győzelem.
Hát ezért kellett annyi fukar évet
Átszegénykednem — oh rejtelmes élet! —
Hogy most ily pompás ünnepem legyen,

Most minden-egy perc új meg új csodát hoz.
Ujjongva futok bokortól virághoz,
S kagylót kapok fel, — nekem mind beszél!
Minden titok, de mindnek kulcsa nálam!
Feltáru! mind, csak nyitját eltaláljam:
A hegy, a völgy, a nap, az éj, a szél!

Bennem, kívülem végtelen világok
Terülnek, míg én látó szemmel állok
Életem csúcsán, sugárzó delén.
Mint járt-kelt hajós, ki nagy vizek ormán
Dalolva suhan, kezében a kormány —
Biztos magában. S társa jóremény!

Mult-jövő mesgyéjén.

Mult s jövődő határán,
Kifosztva, tiportan, árván,
— Mint a kinek fityinge sem maradt — :
Búsongok itt a süket ég alatt.
Sehol egy jel, sem távol, sem közel,
Hogy szavam nemcsak pusztában vesz el.
Igy már-már én is arra gondolok,
Hogy némely bagoly igazat huhog:
Hogy multam : mult, a jelenből kiestem,
S a jövődőben sincsen mit keresnem.

De ez csak egy perc — — aztán újra bátran
Szegem föl már-már lankadt fejemet,
Kiegyenesül a hátam !
S állok, mint aki másként nem tehet !
Mint akinek ez így rendeltetett el —
Hogy megkisértve, hajszoltan, sebekkel
Se lehessen más, csak hü és igaz !
Az vagyok én is — mindhalálíg az —
Magamhoz hü, szenvedő, igaz ember,
Kit e tudat ma biztosan vezet.

S a holnappal is majd csak megleszek ! — —

Zongoraszó.

Álmodni hívó zongorád
Halk szavával ma még feloldja
Lelkem bomlasztó mámorát.

Kezed, amíg a hangokat
Zengetve, lágyan elbecézi:
Engem is szíven simogat.

Kis kéz, te könnyű vagy s meleg!
S én mégis — oktalan szeszélyel —
Oh, hányszor meggyötörtelek.

Talán nem is volt más hibád,
Csak hogy sorsomba kulcsolódtál —
De már nem tűrök több igát!

Erőm már régen vesztegel!
Nekem nem álmok holdas éje,
De vészek fölgyult ege kell.

Hogy téged sujt kénzápora?
Lávát forraló hegy tövében
Minek is lettél ibolya?

Késői kor szomorusága.

Beh szürke dolog bús utódul élni,
Ott ahol hajdan ősök lába döngött.
Utunkon rózsák helyett holt göröngyök.
Tán már fölöttünk az ég sem a régi.

Göröghon földjén sorsterhelte drámák
Koszorujába babér nem terem.
Romában szilaj kocsiversenyen
Sem nyerhet immár többé senki pálmát.

Babylón buja, boldog éjszakája
Nem borul ránk, az éj most csak halált hoz.
A bánat ringat, ez a lomha gálya,

S kötélhágcsó nem juttat Juliánkhoz,
Hogy kék eget, mély múltat visszahozva,
Tikkadt szívünket csókkal harmatozza.

Személyvonat, III. osztály.

(A világháboru utáni esztendőkből.)

Zsúfolt vonaton hajnalodik...
Egy-egy utas megrezzen, felriad.
S bódultan bámul, dörzsölvén szemét,
Mely gyuladt, s fáj a rossz alvás miatt.

Az alvás, hajh, cudar is volt, testvérek!
Jó annak, aki végre már felébredt.

A rossz alvás — — az — — lássátok: bizony
Ezért volt annyi szenvedés, iszony!

A véres bíboru
Örület, háboru,
Amit mindnyájunk itt valóra vélt — —
Pedig úgy van, hogy csak e rossz vonat
Okozta nekünk mind e kínokat;
Ez rázott, rázott, míg az éj elért,
— Tizennégy táján, Átokvölgy körül —
Azóta lédérc nyom kegyetlenül.

De már a hajnal az ormokon lobog,
Míg én minden nyütt arcot gondolatban
Nagy testvérséggel megsímogatok:
Im, nézzétek, künn vidám virradat van,

A föld virul és nem tud semmiről.
A föld csak éltet, s nem gyűlöl, nem öl!
Nézzétek őt és ti is szívetek
Mélyéből minden bút kivessetek,
S a most-múltat meg összes lomjait!
Hisz élni vagytok itt.
S ti is úgy vagytok Isten nyája, mint
Amely most békén utánunk tekint,
S már tovább ugrál, vigan eszeget — —
Ti se tudjatok, társak, egyebet,
Csak hogy: szép élni, s szép a föld, az ég,
A nap, s a felhők, — minden csodaszép!

Te is, jó néni, harcban elesett
Fiadat folyton minek könnyezed?
Valahol vár még rád találkozás.
Csak higgy! Dunajov nem végállomás.
S te csitri, (aki csak rázod rövid
Hajad lecsüngő, csengő fürteit)
Éjjel se hagyd, hogy hulljanak könnyeid,
Mert nem akad már jegyesed soha!
Ha más nem, — itt: e derék katona,
Aki, igaz, csak félkaru, de karját
Pótolná szíve, — ha te is akarnád!

S hát neked, árva pénzkufár, csaló,
Sok loholásod mire volt való?
Mig elhítte sok náladnál butább,
Hogy milyen fontos a te valutád,

Megtudtad-e, hogy bármint gyűjts, keress :
Nem érdemes ?

Én bizony csak azt mondanám neked :
Fordítsd ki mind, de minden zsebedet,
Hadd vesszen a sok dugdosott arany —
S több éjed, meglásd, nem lesz nyugtalan !

S ti is, ti mind, ti mind,
Hallgassatok ma egyik társatokra :
Bizony mondom : az idő jobbulni ínt !
A vadság, bűn halálra zaklatott — :
Fogjatok kezét s a kelő napot
Kezdjétek úgy, mint frissen fürdetett,
Tudatlan kisdetek !

... S ne féljete !

Erdélyi szántó-vető estéje.

Esteledik. Már elég is a munka.
Ideje, hogy e fordulón megálljak.
Hátam a folyton-görnyedést megunta.
Lelkem is — mint a fák — : lankadtra fáradt.

Lelkem is, mint a föld, álomba lankad...
Jó éjt mezők, s vén Hargitánk is ottan — —
De csak egy éjre, — ujultán a napnak
Már új barázdák hasadnak nyomomban.

Mert hosszasan itt nincs mód vesztegelned :
E föld fukar, s más földeknél keményebb.
Erdélyi szántó sutba nem heverhet,
Inat feszíteni rogytig kell szegénynek.

Sokat a vég is úgy talál: dologban :
Rögöt tör, izzad, öreg alkonyon túl —
Míg konok szíve utoljára dobban,
S a szerszám görcsös kezéből kifordul — —

TARTALOM.

Kalauz	5
Februárvég	7
Vágyaim, a dühös kutyák	9
A játékcsináló	10
Szüret előtt	12
De la Vallière	13
Tél jöttével	14
Kínok tüzén át	15
Bábszínház	16
Két férfi esti sétán	18
A tavasz sodrában	20
Már elmehetsz	21
Táncos lovakkal	22
Költő a pódiumon	24
Tahiti békéje felé	26
Éjszaki szél	27
Tétova ajtó-nyitás előtt	29
Tavaszi eső zenéje	30
Intermezzo	32
Uj Dévavára épül	33
Napok, szürke szekerek	35
Egy uj Faust szerenádja	36
A züllés zátonyán	38

Erdélyi aratás	42
Napon	43
Chopin-valse	45
Hazug, alattomos ősz	46
Éji szálláson egy vén vártorony alatt	48
Havasí tájékon	50
Vérözön felett	52
Forgószél	53
Gyászlobogó az alkonyatban	57
Ádám kacag?	58
Őszi estén, város-szélen	60
Vihar	62
Tavaszkodás	63
A magam halotti jelentéséül	65
Ma délután havazott	66
A legutolsó	68
Keresztes lovag a Szentföldről hazatér	69
Zenith	70
Múlt-jövő mesgyéjén	72
Zongoraszó	73
Késői kor szomorúsága	74
Személyvonat, III. osztály	75
Erdélyi szántó-vető estéje	78

